

Örträsk kyrka, Västerbottens län.

Viktiga händelser för kyrkan, relaterade till källor.

1849	Kyrkan uppförd efter ritningar av Axel Almfelt, Stockholm. Byggmästare Erik Jonsson från Rissjön, Åsele. Långhuskyrka med torn i väster och sakristia bakom koret i öster. Predikstol, altartavla och en offerkista skänkt från Lycksele församling. Den mindre kyrkklockan anskaffades 1849.	Beskrivning till mindre renovering 1966-03-17. Dnr 196. Västerbottens museums aktarkiv. Beskrivning till mindre renovering 1966-02-24. Dnr K 191/66. ATA. Bebyggelsehistorisk tidskrift. Övre Norrlands kyrkor. Nr 22. 1991, s. 235.
1889	*Orgel anskaffas, vilken placeras i koret.	Västerbottens kuriren 1949-09-09. ATA.
1896	*Värmeugnar i kyrkorum (i mitten av södra långväggen med plåtrör) och i sakristia installerade.	Beskrivning till mindre renovering 1966-03-17. Dnr 196. Västerbottens museums aktarkiv. Program för restaurering av Edvard Lundquist 1922-07-27. ATA.
1909	*Orgelläktare byggs samt nytt orgelverk och orgelfasad. Ritningar av ark. Torben Grut. Ny trappa till tornet inklädd med pärlspåntade bräder. Vid inspektion 1911 av ark. Fredrik Falkenberg klagade han på att läktarbröstväret var förenklat och sämre och att läktarpelarna var smalare än vad ritningen utvisade. Läktargolvet hade gjorts sluttande istället för trappstegsformat. Orgelfasaden hade gestaltats enligt ritning (av Orgelbyggare Alm i Boden). Den gamla orgelverket med fasad var uppställd i sakristian (troligen såld 1912).	Inspektionsblankett ifylld av ark. Fredrik Falkenberg 1911-09. Umeå nya tidning 1912-04-09. Västerbottens Kuriren 1949-09-09. ATA. Beskrivning till mindre renovering 1966-03-17. Dnr 196. Västerbottens museums aktarkiv.
1924	Restaurering efter förslag av länsarkitekt Edvard Lundquist. *Omläggning av yttertrappa med ”erforderligt antal steg, så att steghöjden minskades. *Ny tröskel av ek till entrén. Översyn av dörrarna. *Kittning av fönster. Söndriga glasrutor skulle bytas ut. *Bristfälliga takspån skulle bytas ut. *Värmeisolering. Trossbotten i golvbjälklaget. *Innerfönster. *All ytterpanel skulle skrapas så att flagor från äldre färg skulle avlägsnas. Panelen oljedränktes och ströks två gånger med blyvitt. Därefter två gånger med oljefärg i samma ton som befintlig. Ingångsdörrarna målade två gånger i en blågrå färgton.	Beskrivning till mindre renovering 1966-03-17. Dnr 196. Västerbottens museums aktarkiv. Arbetsbeskrivning av Edvard Lundquist 1924-01-14. Brev från Edvard Lundquist 1924. Dnr 1989. Brev från målaren Victor Holmlund,

	<p>Ljudluckor och fönsterkarmar målade. I kyrkorummet bortskrapades den gamla limfärgen, därefter grundning, schellackering, spackling och målning två gånger med matt gråvit oljefärg. Ommålning av valvet skulle ske i full överensstämmande med befintlig ornering. Befintlig målning med limfärg planerades, men kom istället att ske med oljefärg. Predikstolen skulle målas i samstämmighet med bänkarna, i det fall inte äldre färglager skulle påträffas. Bänkarna tidigare målade i brun träimitationsfärg. Läktaren skulle ommålas i ”lämplig färgton”.</p> <p>*Valvlisten översedd och riktad.</p> <p>*Ökat bänkkavstånd i bänkkvarteren. Dörrarna oförändrade, men bänkgavlarna utvidgade. Sittbrädorna, endast ca 26 cm breda framflyttade och utvidgade. Svag lutning på ryggstöden. Nya fotbräder.</p> <p>*Altarbordet sänkt 15 cm varav sockeln kortades med 10 cm och ramstyckena med 5 (fördelat på övre och nedre ramstyckena).</p> <p>*Nya större ljusstakar skulle anskaffas till altaret i smide eller metall.</p> <p>*Ny buntning och beklädnad på altarringen.</p> <p>*Nummertavlan skulle bytas ut mot en ny.</p> <p>*Borttagande av brun och blank lack från altaruppsättningen och framtagande av äldre färglager i matt grågrön marmorering med förgyllda detaljer (Otto Wretling, Umeå).</p> <p>*Bänkarnas sidor utåt gången, samt altarringen planerades att målas ”i någon sorts kyrkmarmor”? Arbetet uppfattades kunna ske utan Byggnadsstyrelsens tillstånd.</p> <p>*elektrisk belysning. Ny armatur: 14 vägglampetter av Otto Wretling, Umeå (ritade av Lundquist). Inköp av kristallkrona till mittgången. Taklampa i sakristian samt en lampa till orgeln (alltsammans godkänt i efterhand av Byggnadsstyrelsen).</p>	<p>Örnskjöldsvik 1924-05-26. Brev från Byggnadsstyrelsen ang. elektrisk belysning och armatur 1926-03-19. ATA.</p>
1927	*Reparation och påbyggnad av stenmur kring begravningsplatsen.	Ritning av Gustaf Hultman. ATA.
1929	*Utvidgning av begravningsplats åt väster godkänt av länsstyrelsen. Förslag upprättat 1928 av Johan Öhrman.	Brev till Byggnadsstyrelsen 1929-06-28. Dnr 2023. ATA.
1930	*Den större kyrkklockan anskaffad.	Beskrivning till mindre renovering 1966-02-24. Dnr K 191/66. Västerbottens Kuriren 1949-09-09. ATA.
1944	*Uppförande av församlingshem i närheten av kyrkan och prästgården aktuellt.	Brev från Byggnadsstyrelsen 1944-11-28. Sign. Bertil Berthelson och Sigurd Curman. Dnr 4797/44. ATA.

1945– 1947	<p>*Anordnande av pannrum, utgrävt under sakristian (ark. J. D. Sundberg, Umeå). Värmeugnarna från 1896 borttagna.</p> <p>*Utbyggd nedgång till pannrum.</p> <p>*Skorsten uppmurad.</p> <p>*Installation av värmeledning, lågtrycksånga (AB H. Andersson värme & vattenledningsaffär, Umeå).</p> <p>*Värmeisolering av ytterväggarna. Panelen togs ner, ett lager av träfiberskivor och papp sattes upp och panelen sattes tillbaka.</p> <p>*Nytt bjälklag, papp och treetexskivor i kyrkorummets golv. De gamla golvplanken återanvändes och maskinhyvlades.</p> <p>*Bänkarnas längd skulle justeras då radiatorer skulle installeras.</p> <p>*Nya radiatorer.</p> <p>*Sakristia och vapenhus restaurerade.</p> <p>*Vissa bättringsarbeten på den invändiga målningen. Läktarbröstningen ommålad i vitt med guldlister.</p> <p>*Skiss till bord i sakristian översänt från Läns museet i Umeå.</p> <p>*Restaurering av sockenbudstyg av tenn, bestående av kalk, patén och oblatask.</p> <p>*Arkiv i prästgården (pastorsexpeditionen).</p> <p>*Förslag till gravkapell av länsark. Karl Sörensen godkänt av Byggnadsstyrelsen 1943 (det gamla gravkapellet utdömt av hälsovårdsnämnden).</p> <p>*Ny orgel från Grönlunds anskaffad 1947.</p>	<p>Byggnadsstyrelsens godkännande ang. pannrum och värmeledningar 1943-07-09. Brev till Kyrkoherden 1947-05-27. Beskrivning till mindre renovering 1966-03-17. Dnr 196. Västerbottens museums aktarkiv. RAÄ:s godkännande rörande restaurering av sockenbudstyg 1946-04-30. Dnr 2261. Konserveringsförslag för interiören i Örträsk kyrka (Albert Eriksson). 1965-11-12. Brev från kyrkorådet ang. arkivrum 1947-11-12. Dnr K1001. Byggnadsstyrelsens utlåtande om gravkapell 1947-03-05. Brev från kyrkorådet ang. gravkapell 1947-01-30. Dnr K 121. Västerbottens Folkblad 1967-04-08. Västerbottens Kuriren 1949-09-09. ATA.</p>
1949	*Kyrkan målas utvändigt.	Beskrivning till mindre renovering 1966-03-17. Dnr 196. Västerbottens museums aktarkiv.
1956	Gravkapellet byggs efter Sörensens ritningar.	
1957	*Fotografering av några inventarier till kyrkan	Handling till Landsantikvarien 1957-08-29. Dnr 9. Västerbottens museums aktarkiv.
1966– 1967	<p>Invändig restaurering (VAB, Umeå).</p> <p>*Förslag ang. eluppvärmning av kyrkan godkänt av Byggnadsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet, med undantag för radiatorernas placering nära predikstolen.</p> <p>*Bänkvärmare.</p>	Beskrivning till mindre renovering 1966-03-17. Dnr 196. Handling ang. invändig restaurering av Örträsk kyrka 1966-06-23. Dnr

	<p>*Inbyggnad med brudkammare under läktaren med ny vägg och dörrparti mot kyrkorum.</p> <p>*Skåp för mässkrudar planerat i brudkammaren.</p> <p>*Toaletter installerade i vapenhus och sakristia.</p> <p>*Ett skrudskåp planerat i sakristian, bredvid murstocken.</p> <p>*Läktargolvet gjort plant i tre avsatser istället för sluttande. Bänkar borttagna på läktaren.</p> <p>*Borttagande av träfiberskivor (från 1946) i läktartrappa och övre trapplan.</p> <p>*Bättring av isolering mellan sockel, bjälklag och yttervägg.</p> <p>*Byte av ev rostiga rör till värmesystemet.</p> <p>*Ny armatur.</p> <p>*Ommålning i sakristia och angränsade utrymmen.</p> <p>*Elektrisk klockringning.</p> <p>*Konserveringsarbeten av Albert Eriksson från Arlov. Valvet tvättat, flagad färg bortskrapat och dekorens skador retuscherades. Altartavlan dubblerad på ny linneduk, skador kittats och retuscherats, ramen förstärkt. Predikstolens marmorering retuscherad, omförgyllning av skador. Ljudtakets övermålning borttaget. Retuscheringsarbeten på läktarbröstning, bänkgavlar och nummertavlor. Bänkytor ommålade, laserade och fernissade. Texttavlor i vindfång och vapenhus retuscherades och fernissades. Texttavla ovan entré på utsidan ommålade i samma bottenfärg samt förgyllning av text.</p> <p>Använda medel: Rengöringsmedel balsamterpentin, white spirit, ammoniak, alkohol. Medel för avlägsnande av påmålning kemiskt lösningsmedel. Borttagningsmedel för fernissor och färger alkohol och balsamterpentin. Preparat för fästning av gammal färg vaxhartspreparat. Teknik för retuschering temperateknik.</p>	<p>541. RAÄ:s godkännande 1966-04-06. Dnr 330. RAÄ:s konserveringstillstånd 1966-03-07. Dnr 329. Konserveringsrapport 1967-10-06. Handling Ang. förslag till eluppvärmning 1967-04-17. Dnr 373/67. Västerbottens museums aktarkiv. Konserveringsförslag för interiören i Örträsk kyrka (Albert Eriksson). 1965-11-12. Västerbottens Folkblad 1967-04-08. ATA.</p>
1972	<p>*"Renovering" av kyrkogård efter förslag av trädgårdsmästare Holger Lithner, Lycksele. godkänt av landsantikvarien. I förslaget ingick bl a damm med perenna växter, plantering av tallar och buskar, gradänger. I äldre område omlades alla gravar från grus till gräs, nedre muren höjdes, gångar asfalterades, varje grav förseddes med huggen sten i varje hörn. Borttagande av träd och stubbar samt ny plantering. I nyare område asfalterades gångar samt ny plantering.</p>	<p>Ang. ansökan om beredskapsarbete 1972-10-04. Dnr 386/72. Västerbottens museums aktarkiv. Ang. ansökan om beredskapsarbete 1972-08-01. Dnr K 545. ATA.</p>
1979	<p>*Förslag angående färgade glasrutor i kyrkorummet, ej utfört.</p>	<p>Handling ang. fönsterglas 1979-05-07. Dnr 214/79. Västerbottens museums aktarkiv.</p>

1981	<p>*Handikappramp och ny entré med dörr in till klädkammare. godkänt av RAÄ. Detaljutformning skulle ske i samråd med museet.</p> <p>*Breddning av dörr till toaletten i vapenhuset.</p>	<p>Handling ang. handikappramp 1979-12-13. Dnr 1143/79.</p> <p>Handling ang. handikappramp mm 1981-06-26. Dnr 398/81. Västerbottens museums aktarkiv.</p>
1980-talet.	<p>*Omläggning av spåntak på södra sidan med tryckimpregnerat spån.</p>	
1990	<p>*Anläggande av minneslund mellan nya och gamla kyrkogården, enligt ritningar av Tore Svensson, Örträsk.</p>	<p>Länsstyrelsens godkännande 1990-02-08. Dnr 120/90.</p> <p>Västerbottens museums aktarkiv.</p>
1991	<p>*Restaurering av altartavla. Tre stora hål i den vänstra nedre kvinnofiguren. Fibrerna i väven sönderslitna. Åtgärder: Hållagning med ytterliggare dubblering, gipsning, slipning och retuschering. Två fernissningar (konservator Ove Gad, Piteå).</p>	<p>Handling ang. altartavlan 1991-09-12. Dnr 745/91.</p> <p>Västerbottens museums aktarkiv.</p>
1994	<p>*Konservering av mässhake (Italiensk, 1400-tal). Tidigare tillhört Umeå landsförsamling.</p> <p>*Förslag till kista med plexiglas att förvara mässhaken i. Kistan skulle placeras i brudkammaren. Förslaget godkändes med vissa ändringar.</p>	<p>Ang. inlån av mässhake 1993-11-23. Dnr 1049/93. Handling till Landsantikvarien 1957-08-29. Dnr 9.</p> <p>Västerbottens museums aktarkiv.</p> <p>RAÄ:s utlåtande 1994-08-04. Dnr 331-4159-1994.</p>
2000	<p>*Golvet i sakristian slipat och lackat.</p>	
2002	<p>*Delvis omläggning av spån på den norra sidan, öster om stegen.</p> <p>*Omtjärning av taket.</p> <p>*Ombyggnad av WC till ett stort rum, vilket blev godkänt av Länsstyrelsen i efterhand.</p>	
2003	<p>*Isolering av rör under golvet p g a sönderfrysning</p>	